

Time: 2 ½ Hours.

Marks: 75

Q1.(A) Analyse the impact of the reorganization of states on regional identities in post-independence India. (15)

OR

Q1 (B) Discuss the challenges faced in integrating princely states into the Indian Union.

Q2.(A) Critically evaluate the impact of Five-Year Plans on India's agrarian and industrial sectors. (15)

OR

Q2 (B) Explain the objectives and outcomes of land reforms in independent India.

Q3.(A) Highlight the significance of the Dalit movement in shaping social justice policies in India between 1957 and 2000 CE. (15)

OR

Q3(B) Assess the role of the Hindu Code Bill in advancing women's rights in India.

Q4.(A) Discuss the role of India in international politics during the Cold War era. (15)

OR

Q4 (B) Evaluate the impact of the Non-Alignment Movement on India's foreign policy.

Q5. Write short notes on **any three** of the following: (15)

- (a) Role of the Indian Constitution in promoting secularism.
 - (b) Impact of globalization on the Indian economy.
 - (c) Tribal issues and government policies.
 - (d) India's diplomatic relations with its neighbours.
-

वेळ : २ ½ तास

एकूण गुण – ७५

- सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
३. उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

प्रश्न १.अ) स्वातंत्र्योत्तर भारतातील प्रांतिक अस्मितेवर राज्याच्या पुनर्रचनेचा झालेल्या परिणामांचे विश्लेषण करा. (१५)

किंवा

प्रश्न १.ब) भारतीय संघराज्यात संस्थानांचे विलीनीकरणामधील आव्हानांची चर्चा करा.

प्रश्न २.अ) भारताच्या कृषी आणि औद्योगिक क्षेत्रावर पंचवार्षिक योजनांचे झालेल्या परिणामांचे चिकित्सक मूल्यमापन करा. (१५)

किंवा

प्रश्न २.ब) स्वातंत्र्योत्तर भारतातील जमीन सुधारणेची उद्दिष्टे आणि परिणाम स्पष्ट करा.

प्रश्न ३.अ) १९५७ ते २००० या दरम्यान भारतातील सामाजिक न्यायाला आकार देण्याच्या धोरणामध्ये दलित चळवळीचे महत्व अधोरेखित करा. (१५)

किंवा

प्रश्न ३.ब) भारतातील महिलांच्या अधिकारामध्ये सुधारणा करण्यामध्ये हिंदू कोड बीलाच्या भूमिकेचे मुल्यांकन करा.

प्रश्न ४.अ) शीत युद्धाच्या काळात जागतिक राजकारणात भारताच्या भूमिकेची चर्चा करा. (१५)

किंवा

प्रश्न ४.ब) भारताच्या परराष्ट्र धोरणावर अलिप्ततावादाच्या चळवळीच्या परिणामांचे मूल्यमापन करा.

प्रश्न ५. खालीलपैकी कोणत्याही तीनवर टीपा लिहा. (१५)

- अ) धर्मनिरपेक्षतेचा प्रचार करण्यामध्ये भारतीय संविधानांची भूमिका
- ब) भारतीय अर्थव्यवस्थेवर जागतिकीकरणाचे परिणाम
- क) आदिवासींच्या समस्या आणि सरकारी धोरणे
- ड) भारताचे त्यांच्या शेजारील देशांशी राजनैतिक संबंध